

Znate li prepoznati spolnu diskriminaciju na poslu?

CILJ je vodiča osvjestiti sindikalne aktiviste i aktivistice o postojanju antidiskriminacijskih odredbi, poboljšati njihovo razumijevanje tih jamstava, pružiti im stručne i praktične savjete koje instrumente iskoristiti, kako postupiti i komu se obratiti kada prepoznaju da su njihove članice bile izložene nekom od oblika spolne diskriminacije

STIGAO VODIČ ZA ZAŠTITU - Više od trećinu žena na tržištu rada svjedočilo je nekom obliku neželjenog ponašanja na radnome mjestu, a kako bi ih se bolje zaštitilo, objavljeno je vodič pomoću kojega će se žrtve diskriminacije upoznati sa svojim pravima

Vodič "Kako prepoznati spolnu diskriminaciju na radnom mjestu i kako se od nje zaštititi" nastao je na inicijativu pravobraniteljice za ravnopravnost spolova Višnje Ljubičić i u suradnji triju ženskih sindikalnih grupa - Ženska sekcija Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, Odbor žena Nezavisnih hrvatskih sindikata i Koordinacija Žene Hrvatske udruge sindikata. Smisao vodiča je podići sposobnost sindikalnih udruga da na učinkovit način reagiraju na slučajeve spolne diskriminacije radnica na tržištu rada od kojih je, prema podacima, više od trećinu svjedočilo nekom obliku neželjenog ponašanja na radnome mjestu, 37,5 posto bilo je seksualno uznemiravano, a 11 posto ih je izloženo težim oblicima seksualnog uznemiravanja i ucjenjivanja.

Vodič, koji nije pisan apstraktnim pravnim jezikom već je razumljiv i onima koji nemaju široko pravno znanje, bit će distribuiran do kraja svibnja, a o njegovoj namjeni i značenju razgovarali smo s autorom Goranom Selancem, zamjenikom pravobraniteljice za ravnopravnost spolova.

Prva linija obrane "Vodič je namijenjen prije svega sindikalnim povjerenicama i povjerenicima kao aktivistima na 'prvoj liniji fronta'. Oni su osobe kojima će se članice i članovi sindikalnih udruga koji su bili žrtve spolne diskriminacije prvo pokucati na vrata. No, vodič je namijenjen i sindikalnim pravicama te pravicama jer će oni žrtvu diskriminacije upoznati s njihovim

pravima. Vodič je namijenjen prije svega sindikalnim povjerenicama i povjerenicima kao aktivistima na 'prvoj liniji fronta'. Oni su osobe kojima će se članice i članovi sindikalnih udruga koji su bili žrtve spolne diskriminacije prvo pokucati na vrata. No, vodič je namijenjen i sindikalnim pravicama te pravicama jer će oni žrtvu diskriminacije upoznati s njihovim

FOTOLIA

vim pravima, dostupnim pravnim lijekovima i institucionalnim oblicima zaštite kojima se mogu koristiti", objašnjava Selanec.

Napominje da u uredu pravobraniteljice već određeno vrijeme postoji svijest kako je vrijeme za novi poticaj u promicanju načela jednakosti žena u hrvatskom društvu. Iako je Hrvatska postavila relativno dobar zakonski okvir zaštite od spolne diskriminacije, gdje važnu ulogu ima Zakon o ravnopravnosti spolova, jedna-

ko je važna i provedba antidiskriminacijskih jamstava, što u stvarnom životu zasad izostaje. Za zadovoljavajuću provedbu postojećih jamstava nedostaje sudska praksa u pogledu diskriminacije žena na tržištu rada, kaže Selanec. Smatra da za takvo stanje odgovornost dijele i odvjetnička profesija i sudovi. Naime, odvjetnici još ne poznaju dovoljno antidiskriminacijsko pravo, a sudovi nisu dovoljno usavršeni za primjenu antidiskriminacijskih jamstava.

"U situaciji gdje zbog nedostatka prakse nedostaje povjerenja u sudove pomalo je naivno očekivati da će se žrtve diskriminacije same upuštati u avanturu pred sudovima. Uzmite još u obzir činjenicu da sudovanje košta, da će se poslodavci vjerojatno na određeni način osvećivati, da je lako moguće da će vas budući poslodavci gledati kao problematičnu osobu dozna li za spor, odnosno da je u ovoj ekonomskoj situaciji teško naći novo zaposlenje. Kad sve to oduzmete i zbrojite, jasno je da se žrtve diskriminacije neće upuštati u sudske postupke bez dodatne podrške. Sindikati tu mogu odigrati izuzetno važnu ulogu", ističe Selanec.

Stoga je cilj vodiča osvijestiti sindikalne aktiviste i aktivistice o postojanju antidiskriminacijskih odredbi, poboljšati njihovo razumijevanje tih jamstava, pružiti im stručne i praktične savjete koje instrumente iskoristiti, kako postupiti i komu se obratiti kada prepoznaju da su njihove članice bile izložene nekom od oblika spolne diskriminacije. Sindikati su "ona karika u lancu koja ima snagu pritisnuti poslodavce" da izvrše zakonske antidiskriminacijske obveze poput izrade i objavljivanja pravilnika kojima se uređuje postupak prilikom povrede dostojanstva radnika te imenovanje i stručno osposobljavanje osobe za zaštitu dostojanstva. Kao

Vodič, koji nije pisan apstraktnim pravnim jezikom već je razumljiv i onima koji nemaju široko pravno znanje, bit će distribuiran do kraja svibnja

konkretnu korist ovog vodiča za žene Selanec navodi dobivanje ojačane i sposobnije 'adrese' na kojoj će moći zatražiti savjet ili pomoć ako smatraju da su bile diskriminirane temeljem svoga spola.

Pravna zaštita

Također, on će poboljšati sposobnost sindikalnih povjerenica/ka da prepoznaju je li u konkretnom slučaju riječ o spolnoj diskriminaciji te o kojem je točno obliku spolne diskriminacije riječ - izravna ili neizravna spolna diskriminacija, seksualno uznemiravanje ili viktimizacija jer svaki oblik diskriminacije za sobom poteže specifične oblike institucionalne zaštite, pravne instrumen-

te i rokove. Usto, potaknut će ih na korištenje instituta "udružne tužbe" temeljem koje mogu tužiti poslodavca u ime konkretne žrtve.

"Udružna tužba je oblik pravne zaštite koji ne samo da štiti osobu u čije ime udruga pokreće antidiskriminacijski sudski postupak, već njezin pozitivan ishod štiti i ostale žrtve istog diskriminatornog događaja koje nisu izravno sudjelovale", objašnjava Selanec.

Vodič obiluje i praktičnim savjetima, primjerima te konkretnim uputama kako primijeniti antidiskriminacijska prava. Selanec je želio jasno naglasiti razliku između seksualne diskriminacije i mobbinga jer "svatko tko olako izjed-

načava seksualno uznemiravanje s mobbingom, čije su žrtve u jednakoj mjeri i žene i muškarci, u biti želi sakriti spolno, tj. rodno uvjetovanu dimenziju seksualnog uznemiravanja". Iako dosadašnje presude pokazuju da se velik broj sudaca i sutkinja još uvijek teško snalazi u tim postupcima, postoje i svijetli primjeri, od kojih Selanec navodi predmet s građanskog općinskog suda u Zagrebu u kojem je sutkinja presudila da je jedan od članova izvršnog odbora trgovačkog društva pod državnom kontrolom odgovoran za uznemiravanje temeljem spola i žrtvi dosudila naknadu štete od oko 67.000 eura.

Vedrana Glojnar

